MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
ANTHONY ELLUL

Seduta tas-27 ta' Gunju, 2013

Citazzjoni Numru. 1238/2012

Mary Grech, Ivan Grech Mintoff, u Dr Ever Grech

Vs

Maria Borg

Din is-sentenza titratta l-ewwel tliet eccezzjonijiet.

Permezz ta' rikors guramentat prezentat fit-12 ta' Dicembru 2012 l-atturi qeghdin jitolbu lill-Qorti sabiex:-

"1. Tiddikjara u tiddeciedi illi l-imsemmi decuius Dr Joseph Grech ma kienx kapaci jaghmel it-testment tat-23 ta' April 2002 fl-atti tan-Nutar Marthese Felice hawn anness bhala

Dokument MG6, u dan minhabba mard mentali li ppriva lit-testatur mill-pjeni poteri mentali tieghu u li rrenda lit-testatur inkapaci fil-mument tal-istess testment kif fuq premess u/jew subordinatament minhabba li t-testatur kien ta' mohh u ta' volonta' tant debboli li kien strument f'idejn l-intimata.

2. Konsegwentement tiddikjara li l-imsemmi testment null, invalidu u bla effett.

3. F'kaz li t-talbiet suespost ma jintlaqghux, tiddikjara lill-intimata indenja u inkapaci li tircievi bis-sahha tal-imsemmi testment billi wettqet l-atti msemmija fl-Artikolu 605(1)(c) tal-Kodici Civili.".

L-atturi ppremettew li l-attrici Mary Grech kienet mizzewwga lil Dr Joseph Grech li miet fit-13 ta' Awissu 2012, filwaqt li l-atturi l-ohra huma uliedhom. L-attrici u Dr Grech kienu mifrudin legalment b'sentenza tal-qorti tal-15 ta' Settembru 1981, izda ma gietx imposta d-dekadenza mill-beneficcju tal-wirt. Mir-ricerki testamentarji kien irrizulta li d-decujus ghamel testment fit-23 ta' April 2002 fejn bhala werrieta nnomina lill-ohtu Maria Borg (il-konvenuta). L-atturi jallegaw li fid-data tat-testment Dr Grech kien qieghed ibati minn demenzja u senilita'. Ghalhekk kien inkapaci li jaghmel testment. L-atturi jsostnu li tant id-decujus ma kienx mentalment f'siktu li b'digriet tal-11 ta' Gunju 2009 gie interdett u ibnu nhatar bhala kuratur tieghu. Ziedu li minhabba n-nuqqas ta' kapacita' tat-testatur, it-testment li ghamel id-decujus fit-23 ta' April 2002 fl-atti tan-nutar Dr Marthese Felice kien frott ta' raggiri, kaptazzjonijiet, u mezzi illeciti u li t-testatur waqa' ghalihom minhabba l-kundizzjoni debboli mentali tieghu. Ghalhekk it-testment ghandu jigi mhassar u dikjarat null u bla effett. L-atturi ppremettew ukoll li l-konvenuta u binha hadu vantagg mill-kundizzjoni fragli tat-testatur b'tali mod li b'zewg kuntratti tas-17 ta' Marzu 2006 u 21 ta' Lulju 2004 akkwistat proprjeta' minghandu minghajr ma hallset flus. F'dan ir-rigward hemm kawza pendenti (1143/2009).

Permezz tal-ewwel tliet eccezzjonijiet il-konvenuta qeghda ssostni:

1. In-nullita' tar-rikors guramentat ghaliex bl-istess azzjoni l-atturi qeghdin jezercitaw azzjoni ghan-nullita' tat-testment u azzjoni bbazata fuq l-Artikolu 605(1)(c) tal-Kodici Civili.
2. Il-premessi u t-talbiet huma konfliggenti u kontradittorji u jhalltu flimkien zewg azzjonijiet totalment distinti u separati in kwantu bl-ewwel talba qeghdin jitolbu n-nullita' tat-testment filwaqt li bit-tielet talba qeghdin jitolbu ghal dikjarazzjoni li l-konvenuta m'hijiex denja li tiret lill-huha.
3. Mary Grech m'ghandix interess guridiku li tkun parti f'din il-kawza kif ser jigi ppruvat waqt il-provi.

L-Ewwel Eccezzjoni u t-Tieni Eccezzjoni.

Dawn iz-zewg eccezzjonijiet ser jigu trattati flimkien gialadarba jidher li fihom qieghed jinghad l-istess haga.

Mir-rikors guramentat hu evidenti li l-attur qeghdin isostnu li-

(a) Dr Joseph Grech kienx mentalment inkapaci jaghmel testment jew li minhabba li kien persuna dghajfa u debboli giet ezercitata fuqu pressjoni li wasslitu biex jaghmel it-testment tat-23 ta' April 2002 li bih halla lill-konvenuta bhala werrieta tieghu.
(b) F'kaz li t-talbiet ma jintlaqghux, il-konvenuta ghandha tigi dikjarata li hi persuna indenja li tiret minhabba dak li jipprovdi l-Artikolu 605(1)(c) tal-Kodici Civili. Dan il-provvediment jipprovdi li m'humiex denji li jircievu b'testment kull min, *"(c) ikun gieghel, jew bil-qerq gieghel lit-testatur biex jaghmel testment, jew biex jaghmel jew ibiddel xi disposizzjoni testamentarja."*.

Jibda biex jinghad li:

"ma hemm xejn kuntrarju li l-kaptazjoni u suggestjoni jigu prospettati bhala ipotesijiet subordinati fil-kaz ta' nuqqas ta' verifika tal-ipotesi izjed gravi tal-infermita' mentali; ghaliex, kif ighid ir-Ricci "alla facolta' di testare e' necessario che si accoppi una volonta' efficace'. Hekk infatti sar fis-sentenza Imbroll vs Mougliett Koll. Vol. XXIV.i.793,……. Ghalhekk il-kontradizzjoni bejn it-tliet motivi li jaqghu fl-ewwel kategorija fuq imsemmija hija biss apparenti u huw wkoll floku, skond l-imsemmija sentenza Imbroll vs Mougliett, li l-indeboliment mentali u fiziku jigi kkunsidrat, apparti mill-inkapacita', anki bhala element tal-attrazzjoni izjed facli tad-dolo." (**John Pace nomine et vs Carmel Chircop** deciza mill-Prim'Awla[1] fl-4 ta' Gunju 1964).

Ghalkemm hu evidenti li l-atturi qeghdin jikkontemplaw it-tielet talba b'mod sussidjarju, tant li t-talba tibda bil-kliem *"3. F'kaz li t-talbiet suesposti ma jintlaqghux……..",* jekk mill-provi jirrizulta li l-konvenuta hadet vantagg mill-kundizzjoni tat-testatur u agixxiet b'mod doluz u geghlitu jaghmel it-testment tat-23 ta' April 2002, il-konsegwenza kontemplata fl-Artikolu 605(1)(c) hi awtomatika[2]. Ifisser li jekk it-testatur ghamel xi testment precedenti fejn ghamel disposizzjoni favur il-konvenuta, ma tkunx tista' tiret taht it-testment l-iehor. Fil-kaz taghna jidher li t-tielet talba saret bla bzonn ghaliex jekk jigi ddikjarat null it-testment li Dr Grech ghamel fit-23 ta' April 2002, il-wirt tieghu ser ikun regolat mit-testment li ghamel fis-17 ta' Settembru 1969 fl-atti tan-nutar Dr Angelo Sammut[3] fejn il-konvenuta ma tissemmix.

Il-qorti ma tara xejn konfliggenti bejn it-tieni parti tal-ewwel talba u t-tielet talba.

---

[1] Imhallef M. Caruana Curran.

[2] Il-qorti qeghda minn issa taghmilha cara li dak kollu li jinghad fit-tielet paragrafu tan-nota prezentata mill-atturi fit-28 ta' Frar 2012 hu ghal kollox irrilevanti ghal finijiet tat-tielet talba bazata fuq l-Artikolu 605(1)(c) tal-Kodici Civili. L-atturi per ezempju jallegaw li l-konvenuta rrifjutat li tghaddi medical history lill-konsulenti tat-testatur, li ppermettiet li d-decujus johrog mill-isptar kontra l-parir tat-tobba, hbiet lill-familjari il-problemi tas-sahha, ma haditx hsiebu u hallietu bil-guh u mhux nadif, u ghamlet numru ta' kuntratti ma' Dr Grech minghajr ma hallset xejn. L-Artikolu 605(1)(c) tal-Kodici Civili m'ghandu x'jaqsam xejn ma' dan it-tip ta' agir li l-atturi qeghdin jallegaw.

[3] Ara ricerki testamentarji a fol. 19 u 20.

Tielet Eccezzjoni - Interess ta' Mary Grech.

Jekk il-qorti kellha tilqa' l-ewwel zewg talbiet tal-atturi, ikun ifisser li l-wirt ta' Dr Joseph Grech hu regolat mit-testment *unica charta* li ghamel fis-17 ta' Settembru 1969 fl-atti tan-nutar Dr Angelo Sammut (fol. 7). B'dak it-testment hu halla lill-attrici Mary Grech, legat ta' uzu u uzufrutt *vita durante* tal-assi ereditarji tieghu. Testment li gie revokat bit-testment li qieghed jigi mpunjat permezz ta' dawn il-proceduri.

Mis-sentenza tal-firda (**Mary Grech vs Dr Joseph Grech** 94/80) jirrizulta li l-konjugi kienu waslu fi ftehim u l-firda personali giet dikjarata permezz ta' sentenza tal-15 ta' Settembru 1981 a bazi ta' dak il-ftehim (fol. 14). M'hemmx prova li l-attrici rrinunzjat ghal jeddijiet taghha mill-wirt ta' zewgha.

Ghalkemm il-konvenuta tissenjala dak li jinghad fil-Hames Artikolu tat-testment li sar fl-1969[4], ma hemmx prova li l-attrici Grech ghamlet xi testment. Min jallega jrid jaghti prova. Ghalhekk a bazi tal-provi li hemm fl-atti hu evidenti li Mary Grech ukoll ghandha interess f'dawn il-proceduri.

Ghal dawn il-motivi l-qorti tiddeciedi billi:-

1. **Tichad l-ewwel eccezzjoni.**
2. **Tichad it-tieni u t-tielet eccezzjoni.**

Spejjez a karigu tal-konvenuta.

< Sentenza In Parte >

[4] *"..... pero' jekk xi hadd mill-kontestaturi matul iz-zwieg taghhom jaghmel xi testment iehor wahdu il-fatt stess illi ikun ghamel dan it-testment iehor wahdu jimporta ipso facto id-decadenza mill-legat ta' uzu u uzufrutt lilhu mholli b'dana it-testment"* (fol. 11-12).

---------------------------------TMIEM---------------------------------